

С.В. Ходюк
студ. II курсу
спеціальність «Економіка»
Науковий керівник: д. е. н., проф. О.В. Горняк

ЕКОНОМІЧНІ ІНТЕРЕСИ ТА МЕХАНІЗМИ ЇХ РЕАЛІЗАЦІЇ

У ринковій економіці інтереси відіграють важливу роль, оскільки вони забезпечують реалізацію мотивів і стимулів економічної діяльності учасників суспільного виробництва. Виникає складна система взаємодії і реалізації інтересів. Економічний інтерес – усвідомлене прагнення суб'єктів господарювання до задоволення економічних потреб, що є об'єктивно спонукальним мотивом господарської діяльності. За своєю сутністю економічні інтереси об'єктивні тому, що показують місце та роль суб'єктів господарювання у системі економічних відносин та суспільного поділу праці.

Суб'єктами економічних інтересів виступають окремі індивіди, домогосподарства або групи людей. Об'єктами виступають – економічні блага, сюди відносяться товари, послуги та інформація. Економічні інтереси мають великий вплив на суб'єктів господарювання, тому що вони, усвідомлюючи свої інтереси, визначають мету яку хочуть досягти. Завдяки цьому суб'єкти стають рушійною силою виробництва. Можна визначити, що головний інтерес споживача полягає в тому, як найкраще задовольнити свої потреби, а інтерес виробника – як найкращим чином максимізувати свій прибуток [1, с. 547].

Продуктивною силою у суспільстві виступає людина як фактор виробництва, як суб'єкт економічних відносин та мета виробництва. З розвитком ринкової економіки найбільше уваги приділяється людині як головному суб'єкту. З'являється концепція «економічної людини», характеризуючи яку А. Сміт та Д. Рікардо вважали, що визначальну роль займає саме особистий інтерес у мотивації економічної діяльності і поведінки.

Лише особистий економічний інтерес стає вираженням виробничих відносин одного індивіда з іншими індивідами суспільного виробництва з метою задоволення своїх потреб. Особистий інтерес проявляється в таких формах як: заробітна плата, премія, прибуток.

Так ці форми є засобами реалізації особистих інтересів. Наприклад, реалізація інтересу підприємця полягає у збільшенні його капіталу та отриманні підприємницького прибутку.

Ринкова економіка функціонує за принципом саморегулювання з притаманними їй стихійним узгодженням інтересів. Тому для ринкової форми організації суспільного виробництва і реалізації економічних інтересів характерними є зростання їх суперечностей, конфліктів. Але економіка як система, не може допустити виникнення конфлікту інтересів, тому що це може стати причиною виникнення криз, які призведуть до фінансових втрат.

Конфлікти намагаються попередити або уникнути, знаючи причини їх загострення. Тому, коли в Україні затверджувалися принципи ринкового господарювання, важливим стало вироблення і функціонування механізму суспільної координації, гармонізації та оптимізації особистих, колективних, регіональних та суспільних інтересів для досягнення кінцевої мети суспільного виробництва [2, с. 610].

Кожний намагається отримати свій дохід, приймаючи індивідуальне рішення, але кожний економічний суб'єкт здатний реалізувати свій приватний інтерес тільки тоді, коли він одночасно є носієм і суспільного інтересу також.

З одного боку, становлення ринкової економіки в Україні створює певні умови для активізації економічних інтересів особистості. Проте, такі інтереси далеко не завжди співпадають з інтересами розвитку суспільства. Економічний монополізм, недосконалість законодавства, ігнорування вже діючих законів створюють умови для задоволення особистих інтересів незначної частини суспільства методами, що суперечать інтересам більшості. Насамперед, це розкрадання державного майна, залучення до незаконних видів бізнесу, монопольне підвищення цін у поєднанні із скороченням обсягів виробництва.

З другого боку, держава підтримує розвиток особистого інтересу і перетворює його на головний стимул економічної діяльності. У системі економічних інтересів на кожному конкретному історичному етапі економічного розвитку, крім основного, можна виділити головний інтерес, який має такі особливості:

- відображає специфіку та економічні проблеми певного етапу;
- є суттю реальних особистих інтересів і суспільного інтересу в цілому;
- трансформується в певну економічну політику, спонукаючи до діяльності, спрямованої на вирішення проблем, властивих певному етапу економічного розвитку.

Як приклад: в Україні головний інтерес суспільства полягає в здійсненні ринкових реформ, що є передумовою подальшого економічного і соціального прогресу суспільства [3].

Список використаної літератури

1. Базилевич В. Економічна теорія. Політекономія. 6-те вид. Київ : Знання-Прес, 2007. 719 с.
2. Основи економічної теорії: політекономічний аспект : підручник / Климко Г.Н. та ін. Київ : Вища школа, 1999. 743с.
3. Економічні інтереси як рушійна сила соціально-економічного розвитку. URL: <https://library.if.ua/book/33/2174.html> (дата звернення: 27.04.2022).